{joomplucat:133 limit=4}

{joomplucat:148 limit=2}

Тамара СЕНІНА,

директор музею Юліуша Словацького

Цьогорічний XII Міжнародний літературно-мистецький форум «Діалог двох культур – 2016» відбувся в рамках відзначення ювілеїв Івана Франка і Лесі Українки. У ньому взяли участь: понад півсотні науковців, письменників, музейників із України, Польщі, Іспанії, Франції, Греції. У такій же кількості – юнаків і дівчат із Польщі, Чехії та України, які представляли Європейську Родину шкіл імені Словацького.

Як завжди, «Діалог» розпочався в День народження геніального поета-романтика Юліуша Словацького покладанням квітів до пам'ятника Тарасу Шевченку, на могилу матері поета на Туницькому кладовищі, службою в костьолі св. Станіслава, святом «Вулиці Словацького», урочистими привітаннями учасників «Діалогу» у садибі Словацьких представниками міської і районної рад (Олексієм Ковальчуком та Володимиром Стефанським), управління культури Тернопільської обласної державної адміністрації (Наталією Собкович). Слово мали лауреати Шевченківської премії: Почесний громадянин Кременця, поет, перекладач, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Польщі, Герой України – Дмитро Павличко; доктор філологічних наук, професор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, письменник, кіносценарист – Григорій Штонь; член-кореспондент національної Академії Наук України, доктор філологічних наук, директор Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України – Микола Жулинський. Від польської сторони із словами вітання виступили: генеральний консул РП в Луцьку Кшиштоф Савіцький, віце-директор департаменту культури і національної спадщини Міністерства культури РП Дорота Янушевська-Якубяк, працівник Фундації «Допомога полякам на Сході» Катажина Юзьвяк, очільник адміністрації

Гродзіського повіту Єжи Терліковський.

Літературно-мистецькі зустрічі проходили в музеї Поета упродовж 4 – 6 вересня. Наукові конференції, «круглі столи», молодіжні «Літературні кав'ярні», фотопленери, презентації літературних видань, якими був заповнений кожен день, залишили по собі помітний слід як у науці, літературі і мистецтві, так і в історичних та політичних аспектах обох держав. Тут, у приміщенні музею, на міжнародному рівні вшанували 160-річчя з дня народження Івана Франка, 145-річчя від дня народження Лесі Українки. Григорій Штонь виступив із темою «Бездержавний романтизм. Естетико-духовний вимір. Словацький – Шевченко – Леся Українка», а польський професор Генрика Дуда оприлюднив своє дослідження: «Іван Франко польськомовний. Кілька штрихів про повість «Для домашнього вогнища»». Саме Івану Франку належать перші критичні оцінки творчості Юліуша Словацького, який уже в 70-х роках XIX століття зацікавився польським романтиком. В одній із своїх рецензій Франко писав, що «після смерті Словацького його твори викликали такий ентузіазм, що їх цінували вище від творів Адама Міцкевича. На них зросла ціла плеяда наслідувачів...». Глибоко розуміла історико-філософську суть творів Словацького Леся Українка. Для них обох творчість польського поета служила справжнім взірцем. Натхненою була презентація книги «Ярослав Івашкевич – «Вежа». Вибрані поезії в перекладах Дмитра Павличка» з участю самого перекладача.

Для Кременця відкрились у ці дні нові імена українців та поляків, які тут жили і творили, оновилися факти про діяльність закладів у міжвоєнний період. Місто Словацького по праву стало незмінним місцем зустрічей українських та польських інтелектуалістів, прагнучих будувати добросусідські, міжнародні взаємовідносини між державами, на засадах єдності і мудрого порозуміння, у дружньому та щирому рукостисканні після дискусій і дебатів. Тут кожен із «Діалогів двох культур» стає неповторним, хоч і домінує в кожному з них постать Юліуша Словацького. До нього ставлення обережне, не нав'язливе і не ідеалізоване. Наукові праці, що виголошуються під час таких зустрічей, дотичні як до імені поета, так і до інших особистостей, вартих уваги. Так, наприклад, на цьогорічному «Діалозі» об'єднуючою темою «Круглого стола» було обговорення встановлення у Кременці пам'ятної таблиці, присвяченої колишньому учню Кременецького ліцею – всесвітньовідомому скульптору Томашу Оскару Сосновському (1812–1886). Тему для обговорення запропонували ректор Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка та краєзнавці із Рівного.

Підтвердженням різноманітності тематики цьогорічних конференцій свідчать їх назви: «Романтизм польський та український», «Кременець – родинне місто Словацького», «Спільна культурна спадщина: мистецтво, традиції, люди», «Літературні польсько-українські взаємини в період міжвоєнного 20-річчя».

Дискусійною була одна із них – історична: «Про польські та українські дороги до незалежності...». Озираючись у минуле, йдучи в ногу із подіями сьогодення, котрі в Україні, Польщі і світі так часто переходять від спокійного життя до драматичного, українські та польські учасники «Діалогу двох культур» торкалися спільних проблем. Саме тих, у яких закладені перемоги і поразки, помилки і прикрі дії, непорозуміння між політиками і пошуки до порозуміння... Література і, безперечно, історія, архівні матеріали певних років – служили джерелом для наукових досліджень. Обговорення даної теми перейшло у справжній діалог, у дебати між істориками та літераторами. Між професором із Варшави Гжегожем Новіком, який виступив із темою «Місце України в геополітичному баченні Юзефа Пілсудського» і Петром Кралюком, доктором філософських наук національного університету «Острозька академія» котрий оприлюднив «Оцінку українською стороною Варшавського договору Юзефа Пілсудського і Симона Петлюри». Між Тадеушем Кшонстеком – викладачем Інституту Східної Європи Варшавського університету і Миколою Жулинським – академіком, директором Інституту літератури ім. Тараса Шевченка у Києві; між Збігнєвим Пальським – кандидатом наук Інституту політичних досліджень ПАН у Варшаві, і Наталею Єржеківською... У дискусії взяли участь Дмитро Павличко, Григорій Штонь, Валерій Левченко, Гжегож Новік, Павєл Рокіцький та інші українські і польські науковці, політологи, краєзнавці.

Крім згаданих тем, предметом обговорення стали і «Форми та методи діяльності літературних музеїв, інші проблеми музеєзнавства і туризму».

Літературно-мистецький форум 2016 року охопив собою чимале коло однодумців, польських та українських науковців, котрі приїхали до нас із Варшави і Кракова, Жешова і Хожува, Любліна і Познані, Перемишля і Торуня, Опіногужі і Коломиї, Старого Скалата і Тернополя, Умані і Чернігова, Києва і Львова, і Рівного, Луцька і Острога, Бережан і Кременця.

Кожен день форуму закінчувався так званою театралізованою «Літературною кав'ярнею», інсценізованими виступами польської та української молоді (яку представляв музичний гурт «Друзі» – студентів Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка).

У садибі Словацьких діяла післяпленерна виставка кременецьких художників на тему: «На скелях Словацького», організована науковцями Кременецького краєзнавчого музею.

Головними організаторами Міжнародного форуму «Діалогу двох культур – 2016» від української сторони були: обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького у співпраці з управлінням культури Тернопільської обласної державної адміністрації, Тернопільським обласним методичним центром народної творчості, Кременецькою міською радою та міським відділом культури. Польську сторону представляли – музеї ім. Анни та Ярослава Івашкевичів у Ставіску, Юзефа Пілсудського у Сулеювку, Фундація «Допомога полякам на Сході», Інститут політичних досліджень польської Академії наук у Варшаві.

{joomplucat:125 limit=61|columns=4}